

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-6>

УДК 338.242:339.9

ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ЕКСПОРТООРІЄНТОВАНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

FORMATION AND UTILIZATION OF THE POTENTIAL OF EXPORT-ORIENTED DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY UNDER CONDITIONS OF TURBULENCE

Кондратенко Наталія Олегівнадоктор економічних наук, професор,
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. БекетоваORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3305-9570>**Плахотнік Олена Олександрівна**доктор економічних наук, професор,
Дніпровський державний технічний університетORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9717-2877>**Запорожець Ганна Володимирівна**кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. БекетоваORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7131-6817>**Kondratenko Nataliia, Zaporozhets Hanna**

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

Plakhotnik Olena

Dniprovsk State Technical University

Стаття присвячена дослідженню теоретичних засад формування та використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку національної економіки в умовах глобальної турбулентності. Узагальнено наукові підходи до визначення сутності та структури експортного потенціалу, виокремлено його ключові компоненти та обґрунтовано їх роль у забезпеченні стійкості економічного розвитку. Проаналізовано вплив нестабільності зовнішнього середовища на формування та використання експортного потенціалу, доведено необхідність застосування адаптаційних механізмів в умовах підвищених зовнішніх ризиків. Визначено напрями підвищення ефективності використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку з урахуванням глобальних економічних викликів, структурних зрушень та змін у міжнародному економічному середовищі.

Ключові слова: формування, використання, потенціал, експортоорієнтований розвиток, національна економіка, умови турбулентності, адаптаційний механізм, інструменти.

The article is devoted to the study of the theoretical foundations of the formation and use of the export-oriented development potential of the national economy under conditions of global turbulence. Scientific approaches to defining the essence and structure of export potential are generalized, its key components are identified, and their role in ensuring the resilience of economic development is substantiated. It is noted that the export-oriented development potential combines the features of both categories but cannot be reduced to their mechanical sum. It characterizes the ability of the national economy to use exports not only as a tool for expanding external sales, but also as a strategic factor of qualitative changes in the economic structure, enhancing its resilience and adaptability under conditions of global turbulence. It is established that conditions of turbulence transform the export-oriented

development potential by changing the ratio of its structural components and increasing the role of adaptive and institutional factors. The impact of external environment instability on the formation and use of export potential is analyzed, and the necessity of applying adaptive mechanisms under increased external risks is substantiated. The directions for improving the efficiency of using the export-oriented development potential are determined, taking into account global economic challenges, structural shifts, and changes in the international economic environment. It is concluded that global turbulence simultaneously constrains and transforms the export-oriented development potential of the national economy, leading to the insufficient effectiveness of traditional export models and the need to apply an adaptive approach. It is proven that the export-oriented development potential is formed by a combination of production, innovation, institutional, resource, infrastructure, and human components, whose interaction determines the resilience and competitiveness of the economy, while under conditions of turbulence the role of diversification, institutional capacity, and technological capability is strengthened. It is established that the effectiveness of the adaptive mechanism is ensured through the coordinated interaction of state policy, regional initiatives, and managerial decisions at the enterprise level.

Keywords: formation, use, potential, export-oriented development, national economy, conditions of turbulence, adaptive mechanism, instruments.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку національних економік характеризується посиленням глобальної нестабільності, зростанням невизначеності та частотою зовнішніх шоків, що проявляються у фінансових кризах, геоекономічних конфліктах, порушеннях глобальних ланцюгів створення вартості та коливаннях світових ринків. За таких умов актуалізується проблема формування моделей економічного розвитку, здатних забезпечити довгострокову конкурентоспроможність і стійкість національної економіки.

Експортоорієнтований розвиток традиційно розглядається як важливий чинник економічного зростання, що сприяє ефективному використанню ресурсів, структурним зрушенням та інтеграції у світову економіку. Водночас у періоди турбулентності зростає вразливість національної економіки до зовнішніх ризиків, що зумовлює необхідність переосмислення підходів до формування та використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування та ефективного використання експортного потенціалу та експортоорієнтованого розвитку національної економіки в умовах глобальної турбулентності розглядалися як у багатьох вітчизняних наукових дослідженнях. Особливої уваги заслуговують праці таких вчених як Т. Бабан [1], А. Бойко [2], Ю. Вітковський [3], С. Іванов [4], Т. Краснодар [5], Л. Малярець [6], Т. Мельник [7], М. Савченко [8], А. Ставицька [9] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблема ефективного використання експортоорієнтованого розвитку національної економіки ускладнюється тим, що традиційні інструменти стимулювання експорту та нарощування потенціалу в умовах нестабільності часто виявляються недостатньо ефективними або потребують суттє-

вої адаптації. Відсутність узгодженого підходу до формування та використання потенціалу з урахуванням ризиків, обмежень і структурних змін глобального середовища стримує можливість сталого економічного зростання. Тому виникає потреба в поглибленні теоретико-методологічних засад дослідження процесів формування та використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку та визначенні напрямів підвищення ефективності його реалізації з урахуванням сучасних глобальних викликів.

Мета дослідження. Метою статті є теоретичне узагальнення та розвиток наукових підходів до формування й використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку національної економіки в умовах турбулентності, а також обґрунтування напрямів підвищення ефективності його реалізації з урахуванням впливу глобальних економічних викликів і нестабільності зовнішнього середовища.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних дослідженнях «потенціал експортоорієнтованого розвитку національної економіки» розглядається як складне та багатоаспектне поняття, що поєднує характеристики експортної діяльності та загального соціально-економічного розвитку країни. В науковій літературі відсутнє єдине трактування цього поняття, що зумовлює потребу його теоретичного уточнення з урахуванням глобальної турбулентності. У широкому розумінні цей потенціал охоплює наявні й приховані можливості економічної системи щодо формування та ефективного використання експорту як чинника довгострокового зростання, структурної модернізації та підвищення міжнародної конкурентоспроможності, а також здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища і трансформу-

вати експортні переваги у стійкі результати розвитку.

З позицій системного підходу потенціал експортоорієнтованого розвитку формується під впливом комплексу взаємопов'язаних складових, кожна з яких виконує специфічну функцію у забезпеченні експортної спроможності національної економіки. До ключових структурних складових такого потенціалу доцільно віднести виробничу, інноваційну, інституційну, ресурсну, інфраструктурну та людську компоненти [10].

Виробничий потенціал визначає здатність національної економіки створювати конкурентоспроможну продукцію для зовнішніх ринків з урахуванням рівня розвитку промисловості, технологічної оснащеності та ефективності використання основних фондів. Інноваційний потенціал характеризує здатність генерувати, впроваджувати та комерціалізувати нові технології, продукти й управлінські рішення, що забезпечує збереження експортних позицій у глобальній конкуренції. Інституційний потенціал охоплює формальні та неформальні інститути, норми і правила, які регулюють експортну діяльність, включаючи державну торговельну політику, митне й податкове регулювання, захист прав власності та якість управління. Ресурсний потенціал включає наявність природних, фінансових та енергетичних ресурсів, при цьому особливе значення мають ефективність їх використання та диверсифікація джерел. Інфраструктурний потенціал визначає можливості транспортування, логістики, цифрового забезпечення та інтеграції у глобальні ланцюги створення вартості.

Особливу роль у формуванні потенціалу експортоорієнтованого розвитку відіграє людський потенціал, який відображає рівень освіти, професійної підготовки, мобільності та інноваційної активності робочої сили. В умовах турбулентності саме людський капітал стає ключовим фактором адаптації економіки до структурних змін і технологічних зрушень.

Важливим теоретичним аспектом є співвідношення категорій «експортний потенціал», «потенціал розвитку» та «потенціал експортоорієнтованого розвитку». Експортний потенціал зазвичай трактується як здатність національної економіки виробляти та постачати на зовнішні ринки певні обсяги конкурентоспроможної продукції за наявних ресурсних і виробничих умов. Потенціал розвитку має ширший зміст і відображає загальні можливості економічного зростання та трансформації соціально-економічної системи.

Потенціал експортоорієнтованого розвитку поєднує в собі риси обох категорій, але не зводиться до їх механічної суми. Він характеризує здатність національної економіки використовувати експорт не лише як інструмент нарощування зовнішніх продажів, а як стратегічний чинник якісних змін у структурі економіки, підвищення її стійкості та адаптивності в умовах глобальної турбулентності. Таким чином, теоретичне осмислення цієї категорії створює підґрунтя для подальшого аналізу механізмів формування та використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку в сучасних умовах нестабільності.

Глобальна економічна турбулентність є визначальною характеристикою сучасного етапу розвитку світового господарства та істотно впливає на умови функціонування національних економік. Турбулентність проявляється у зростанні нестабільності макроекономічних параметрів, непередбачуваності торговельної політики, посиленні геоекономічних протиріч, фрагментації світових ринків та порушенні усталених ланцюгів створення доданої вартості. У таких умовах змінюється не лише середовище реалізації експортної діяльності, але й сама логіка формування та використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку.

З наукової точки зору економічну турбулентність доцільно розглядати як стан зовнішнього середовища, що характеризується високою динамічністю, нестійкістю та нелінійністю економічних процесів, у межах яких традиційні інструменти прогнозування та управління втрачають ефективність [11]. Для експортоорієнтованих економік це означає зростання ризиків, пов'язаних із коливанням зовнішнього попиту, ціновою волатильністю, торговельними обмеженнями та зниженням доступу до зовнішніх ресурсів.

Умови турбулентності трансформують потенціал експортоорієнтованого розвитку, змінюючи співвідношення його структурних складових і підвищуючи роль адаптивних та інституційних чинників. Якщо в стабільному середовищі ключове значення мають виробничі та ресурсні можливості, то в умовах нестабільності на перший план виходить здатність економіки швидко реагувати на зовнішні шоки, диверсифікувати експортні ринки та продукти, а також мінімізувати залежність від окремих факторів ризику.

Особливого значення набуває інноваційна складова потенціалу, яка забезпечує можливість переходу від сировинної або низь-

котехнологічної експортної моделі до більш складних форм інтеграції у світову економіку. Водночас турбулентність загострює інституційні проблеми, оскільки неефективне регулювання, слабка координація державної політики та низька якість інститутів істотно обмежують можливості реалізації експортного потенціалу.

Таким чином, глобальна турбулентність виступає не лише зовнішнім обмеженням, але й фактором структурної трансформації потенціалу експортоорієнтованого розвитку, що вимагає перегляду традиційних підходів до його формування та використання. Для систематизації впливу турбулентності на окремі складові потенціалу доцільно узагальнити ключові трансформаційні ефекти (табл. 1).

В умовах глобальної турбулентності формування та використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку національної економіки набуває адаптаційного характеру, оскільки традиційні, інерційні моделі експортного зростання виявляються недостатньо ефективними. Зростання невизначеності, нестабільність зовнішніх ринків і посилення геоекономічних ризиків зумовлюють необхідність формування такого механізму, який забезпечував би здатність національної економіки своєчасно реагувати на зовнішні виклики та трансформувати експортний потенціал відповідно до змін середовища.

Адаптаційний механізм формування та використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку доцільно розглядати як сукуп-

ність взаємопов'язаних інституційних, економічних, організаційних та управлінських інструментів, спрямованих на підвищення гнучкості, стійкості та результативності експортної діяльності [12]. Його ключовою функцією є не лише мінімізація негативного впливу турбулентності, а й використання можливостей, що виникають у процесі структурних зрушень світової економіки.

З позицій системного підходу адаптаційний механізм охоплює два взаємопов'язані напрями: формування потенціалу експортоорієнтованого розвитку та його використання. На етапі формування механізм адаптації передбачає переорієнтацію ресурсних потоків, стимулювання інноваційної активності, удосконалення інституційного середовища та розвиток людського капіталу з урахуванням вимог глобальних ринків. На етапі використання -забезпечення гнучкого управління експортною діяльністю, диверсифікацію ринків збуту, підвищення доданої вартості експорту та зниження залежності від кон'юнктурних коливань.

Важливою характеристикою адаптаційного механізму є його багаторівневність. Адаптаційний механізм також передбачає зміну пріоритетів експортної політики від кількісного нарощування обсягів експорту до підвищення його якісних характеристик. У цьому контексті особливої актуальності набувають інструменти підтримки експорту продукції з високою доданою вартістю, розвитку експорту послуг, цифровізації зовнішньоекономічної діяль-

Таблиця 1

Вплив глобальної турбулентності на структурні складові потенціалу експортоорієнтованого розвитку національної економіки

Складова потенціалу	Прояви впливу турбулентності	Основні трансформаційні зміни
Виробничий	Нестабільність зовнішнього попиту, зростання витрат, порушення поставок	Переорієнтація виробництва, підвищення гнучкості та технологічної адаптивності
Інноваційний	Посилення конкуренції, прискорення технологічних змін	Зростання ролі R&D, цифровізації, технологічного оновлення
Інституційний	Часті зміни правил торгівлі, зростання протекціонізму	Необхідність адаптивної торговельної та промислової політики
Ресурсний	Волатильність цін на ресурси, обмежений доступ до фінансування	Диверсифікація ресурсної бази та підвищення ефективності використання
Інфраструктурний	Порушення логістичних ланцюгів, транспортні ризики	Розвиток альтернативних маршрутів і цифрової інфраструктури
Людський	Міграційні процеси, дефіцит кваліфікованих кадрів	Інвестування в людський капітал і підвищення мобільності робочої сили

Джерело: сформовано авторами

ності та зменшення технологічної залежності від зовнішніх постачальників.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що адаптаційний механізм формування та використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку є ключовою умовою забезпечення стійкості національної економіки в умовах глобальної турбулентності. Його ефективність визначається здатністю економічної системи поєднувати стратегічні цілі розвитку з оперативною гнучкістю управлінських рішень, що створює передумови для переходу до більш збалансованої та конкурентоспроможної моделі експортоорієнтованого розвитку.

Багатовимірний характер потенціалу експортоорієнтованого розвитку та глобальна турбулентність вимагають системного адаптаційного механізму, що об'єднує державну політику, галузеві та регіональні ініціативи й управлінські рішення на рівні підприємств. Структурування інструментів за рівнями реалізації відображає багаторівневу природу процесів, систематизує ключові напрями адаптації та пов'язує їх зі стійкістю, гнучкістю та конкурентоспроможністю економіки в умовах турбулентності (табл. 2).

Запропонована систематизація інструментів адаптаційного механізму свідчить, що ефективне формування та використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку можливе лише за умови комплексного підходу, який охоплює всі рівні економічної системи. Умови глобальної турбулентності під-

силюють взаємозалежність макро-, мезо- та мікрорівнів управління, що зумовлює необхідність узгодження державної політики з ініціативами бізнесу та регіонального розвитку.

Аналіз теоретичних підходів показує, що ефективне використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку в умовах глобальної турбулентності потребує комплексного багаторівневого підходу, що поєднує державну політику, регіональні ініціативи та управлінські рішення на рівні підприємств. Основні напрями підвищення ефективності включають:

1. Стратегічне планування та диверсифікація експортних потоків:

- формування довгострокових стратегій розвитку експорту, що враховують ризики турбулентності;

- диверсифікація ринків збуту та продуктового портфеля для зниження залежності від окремих країн і товарних груп.

2. Розвиток інноваційного та технологічного потенціалу:

- стимулювання R&D, впровадження цифрових технологій, модернізація виробництва;

- підвищення доданої вартості експорту за рахунок технологічних і організаційних інновацій.

3. Покращення інституційного середовища та державної підтримки:

- гармонізація регуляторної бази, спрощення процедур зовнішньоекономічної діяльності;

Таблиця 2

Інструменти адаптаційного механізму формування та використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку національної економіки

Рівень реалізації	Основні інструменти адаптації	Очікувані результати
Макрорівень	Гнучка зовнішньоторговельна політика, експортно-кредитна підтримка, стимулювання інновацій та інвестицій	Підвищення стійкості експорту, зменшення вразливості до зовнішніх шоків
Мезорівень	Галузеві та регіональні експортні стратегії, кластеризація, розвиток експортної інфраструктури	Диверсифікація експорту, розвиток спеціалізованих екосистем
Мікрорівень	Диверсифікація ринків збуту, технологічна модернізація, цифровізація бізнес-процесів	Підвищення конкурентоспроможності підприємств
Інституційний	Спрощення регуляторних процедур, гармонізація стандартів, зниження адміністративних бар'єрів	Покращення умов здійснення експортної діяльності
Людський капітал	Інвестиції в освіту, професійну підготовку, розвиток експортних компетенцій	Зростання адаптивності та інноваційної спроможності

Джерело: сформовано авторами

- розвиток інструментів державної підтримки експорту: кредитування, страхування, консультаційні та інформаційні сервіси.

4. Формування людського капіталу та управлінських компетенцій:

- інвестування у підготовку висококваліфікованих кадрів, підвищення мобільності та адаптивності робочої сили;

- розвиток експертних і аналітичних компетенцій у сфері міжнародної торгівлі.

5. Підвищення гнучкості та адаптивності економічної системи:

- впровадження механізмів моніторингу зовнішніх ризиків та швидкого реагування на ринкові зміни;

- інтеграція адаптаційних практик на макро-, мезо- та мікрорівнях управління.

Реалізація зазначених напрямів створює умови для підвищення стійкості та конкурентоспроможності національної економіки в умовах турбулентності, забезпечуючи більш ефективне використання наявного потенціалу експортоорієнтованого розвитку.

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що глобальна турбулентність одночасно обмежує та трансформує потенціал експортоорієнтованого розвитку національної економіки, роблячи традиційні моделі експорту недостатньо ефективними та підкреслюючи необхідність адаптаційного підходу. Потенціал формується виробничим, інноваційним, інституційним, ресурсним, інфраструктурним та людським компонентами, взаємодія яких визначає стійкість і конкурентоспроможність, а турбулентність підвищує роль диверсифікації, інституційної та технологічної спроможності. Ефективність адаптаційного механізму забезпечується узгодженою взаємодією державної політики, регіональних ініціатив і управлінських рішень на рівні підприємств.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на розроблення методик оцінювання та підвищення ефективності використання потенціалу експортоорієнтованого розвитку в умовах турбулентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бабан Т. О. Сутність поняття «експортний потенціал» у економічній науці. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znptdau/2012_2_2/18-2-01.pdf (дата звернення: 15.11.2025).
2. Бойко А. В. Концептуалізація стійкості національної економіки. *Вісник КНТЕУ*. 2014. № 1. С. 5–19. URL: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2014/01/2.pdf>
3. Вітковський Ю. П. Адаптивність економіки до зовнішніх і внутрішніх шоків в умовах глобалізації. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 3. С. 148–154. URL: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/ujae_2022_r03_a20.pdf
4. Іванов С. В., Ляшенко В. І., Осадча Н. В. Стратегічні напрями формування експортної стратегії України в умовах відновлення економіки. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 1(67). С. 16-27.
5. Краснодєд Т. Л. Аналіз експортно-імпортних операцій України на сучасному етапі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. № 22 (2). С. 32-35.
6. Малярець Л. М., Отенко В. І., Отенко І. П. та ін. Моніторинг експортно-імпортного потенціалу та ефективності його використання [Електронний ресурс] : монографія. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 172 с.
7. Мельник Т. Експортний потенціал України: методологія оцінки та аналіз. *Міжнародна економічна політика*. 2008. № 1-2 (8–9). С. 241-271.
8. Савченко М. В., Хаджинов І. В., Завидовська А. О. Експортний потенціал України та його реалізація у торговельно-економічних відносинах з країнами ЄС. *Економічний вісник*. 2021. № 4. С. 89-98.
9. Ставицька А., Коваленко А. Можливості реалізації експортного потенціалу України на світовому ринку. *Галицький економічний вісник*. 2023. Т. 80(1). С. 108-113.
10. Краус Н. М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ : Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с.
11. Павленко О.П., Іртищева І.О., Карпенко Г.Ю. Наукові підходи щодо глобальної турбулентності: особливості виникнення, сучасний стан та перспективи впливу. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 1. С. 238-246.
12. Адаптаційний потенціал забезпечення стійкого функціонування реального сектора економіки України в умовах глобальної нестабільності: колективна монографія / за ред. М. О. Кизима. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 176 с.

REFERENCES:

1. Baban T. O. (2012). Sutnist poniattia "eksportnyi potentsial" u ekonomichnii nautsi [The essence of the concept of "export potential" in economic science]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnologichnoho universytetu*, no. 2(2). Available at: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znptdau/2012_2_2/18-2-01.pdf (accessed 15 November 2025).
2. Boiko A. V. (2014). Kontseptualizatsiia stiikosti natsionalnoi ekonomiky [Conceptualization of national economy resilience]. *Visnyk KNTEU*, vol. 1, pp. 5–19. Available at: <http://visnik.knteu.kiev.ua/files/2014/01/2.pdf> (accessed 15 November 2025).
3. Vitkovskiy Yu. P. (2022). Adaptivnist ekonomiky do zovnishnikh i vnutrishnikh shokiv v umovakh hlobalizatsii [Adaptability of the economy to external and internal shocks in the context of globalization]. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, vol. 7(3), pp. 148–154. Available at: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/ujae_2022_r03_a20.pdf (accessed 15 November 2025).
4. Ivanov S. V., Liashenko V. I., Osadcha N. V. (2022). Stratehichni napriamy formuvannia eksportnoi stratehii Ukrainy v umovakh vidnovlennia ekonomiky [Strategic directions for forming Ukraine's export strategy in the conditions of economic recovery]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*, vol. 1(67), pp. 16–27.
5. Krasnoded T. L. (2018). Analiz eksportno-importnykh operatsii Ukrainy na suchasnomu etapi [Analysis of export-import operations of Ukraine at the current stage]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and World Economy*, vol. 22(2), pp. 32–35.
6. Maliarets L. M., Otenko V. I., Otenko I. P. et al. (2022). Monitorynh eksportno-importnoho potentsialu ta efektyvnosti yoho vykorystannia [Monitoring of export-import potential and efficiency of its use]. Kharkiv: Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, 172 p.
7. Melnyk T. (2008). Eksportnyi potentsial Ukrainy: metodolohiia otsinky ta analiz [Export potential of Ukraine: assessment methodology and analysis]. *International Economic Policy*, vol. 1–2(8–9), pp. 241–271.
8. Savchenko M. V., Khadzhynov I. V., Zavydovska A. O. (2021). Eksportnyi potentsial Ukrainy ta yoho realizatsiia u torhovelno-ekonomichnykh vidnosynakh z krainamy YeS [Export potential of Ukraine and its implementation in trade and economic relations with EU countries]. *Economic Bulletin*, vol. 4, pp. 89–98.
9. Stavytska A., Kovalenko A. (2023). Mozhlyvosti realizatsii eksportnoho potentsialu Ukrainy na svitovomu rynku [Opportunities for realizing Ukraine's export potential in the global market]. *Halytskyi Economic Bulletin*, vol. 80(1), pp. 108–113.
10. Kraus N. M. (2019). Innovatsiina ekonomika v hlobalizovanomu sviti: instytutsionalnyi bazys formuvannia ta traiektoriia rozvytku [Innovative economy in a globalized world: institutional basis of formation and development trajectory]. Kyiv: Ahrar Media Group, 492 p.
11. Pavlenko O. P., Irtyshcheva I. O., Karpenko H. Yu. (2022). Naukovi pidkhody shchodo hlobalnoi turbulentnosti: osoblyvosti vynyknennia, suchasnyi stan ta perspektyvy vplyvu [Scientific approaches to global turbulence: features of emergence, current state and impact prospects]. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, vol. 7(1), pp. 238–246.
12. Kyzym M. O. (ed.) (2021). Adaptatsiinyi potentsial zabezpechennia stiikoho funktsionuvannia realnoho sektora ekonomiky Ukrainy v umovakh hlobalnoi nestabilnosti [Adaptive potential of ensuring sustainable functioning of the real sector of Ukraine's economy under global instability]. Kharkiv: FOP Liburkina L. M., 176 p.

Дата надходження статті: 08.12.2025

Дата прийняття статті: 19.12.2025

Дата публікації статті: 29.12.2025